

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 1/11

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
національної безпеки, права та
міжнародних відносин

01 вересня 2023 р., протокол № 8

голова Вченої ради

Лариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВознавство»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма «Юридична психологія»
факультет педагогічних технологій та освіти впродовж життя
кафедра психології та соціального забезпечення

Схвалено на засіданні кафедри
права та правоохоронної діяльності
29 серпня 2023 р., протокол № 8

Завідувач кафедри

Іван ДРАГАН

Гарант освітньо-професійної програми

Андрій ПАВЛІЧЕНКО

Розробник: доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри права та
правоохоронної діяльності ЛЕГАН Ірина

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 2/11

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна		
Модулів – 1	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:		
Змістових модулів – 1		1	-	
Загальна кількість годин –120		Семестр	Семестр	
		2	-	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції		
		48 год	-	
		Практичні, семінарські		
		32 год	-	
		Самостійна робота		
		40 год	-	
		Вид контролю:		
екзамен				

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 67 % аудиторних занять, 33 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 3/11

2. Мета та завдання вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Правознавство» є формування системи знань з теорії держави і права та його провідних галузей, формування цілісного уявлення студентів щодо теоретичних надбань у сфері права, а також стан сучасного національного законодавства України.

Завдання навчальної дисципліни спрямовані на вивчення проблем становлення правової системи України, правового забезпечення створення громадянського суспільства, економічної різноманітності, демократичної, соціальної, правової держави; ознайомлення з порядком вирішення господарських спорів, розгляду цивільних, адміністративних та кримінальних справ; ознайомлення з механізмом захисту прав і свобод людини і громадянина; формування вмінь та навичок користування нормативно-правовими актами; формування правової свідомості та правової культури.

Об'єктом вивчення курсу є суспільні відносини, що виникають у сфері функціонування держави та права.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основні галузі сучасного права України.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних компетентностей, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія»:

Загальні компетентності

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів навчання** за спеціальністю 053 «Психологія»:

РН15. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

РН17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 4/11

громадській діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни.

Тема 1. Теорія держави та права

Основні закономірності виникнення держави та права
 Основні теорії походження держави
 Поняття та ознаки держави. Функції держави
 Форма держави
 Механізм (апарат) держави
 Громадянське суспільство та соціально-правова держава
 Поняття, ознаки та функції права
 Поняття, ознаки і види соціальних норм. Право в системі соціальних норм
 Система права та її структурні елементи
 Форми (джерела) права
 Нормативно-правові акти та їх систематизація
 Правові відносини. Юридичні факти
 Поняття реалізації норм права та її форми
 Законність і правопорядок
 Правова поведінка. Правопорушення
 Юридична відповідальність: поняття, мета, ознаки та види
 Підстави юридичної відповідальності

Тема 2. Основи конституційного права України

Поняття конституційного права України, його предмет та методи
 Конституційно-правові норми та конституційно-правові інститути
 Конституція як Основний закон суспільства та держави
 Загальні засади конституційного ладу України
 Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні
 Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
 Громадянство України.
 Конституційно-правовий статус іноземців, осіб без громадянства, внутрішньо переміщених осіб
 Безпосередня демократія в Україні
 Конституційно-правові основи організації та здійснення державної влади в Україні
 Місцеве самоврядування в Україні. Адміністративно-територіальний устрій України

Тема 3. Основи адміністративного права України

Поняття, предмет, метод та система адміністративного права України
 Норми та джерела адміністративного права, адміністративно-правові відносини
 Суб'єкти адміністративного права

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 5/11

Державна служба та державні службовці
Публічне адміністрування, його методи та форми
Адміністративно-правові режими
Адміністративні послуги
Адміністративна відповідальність та провадження у справах про адміністративні правопорушення

Тема 4. Основи цивільного права України

Цивільне право як галузь права
Цивільні правовідносин: поняття, склад, види, підстави їх виникнення, зміни та припинення
Суб'єкти цивільних правовідносин
Об'єкти цивільних правовідносин
Правочини у цивільному праві
Особисті немайнові права фізичних осіб
Право власності та інші речові права
Зобов'язання у цивільному праві
Цивільно-правові договори
Загальна характеристика спадкування. Види спадкування
Захист цивільних прав та інтересів
Цивільно-правова відповідальність

Тема 5. Основи сімейного права України

Сімейне право як галузь права
Поняття сім'ї та шлюбу.
Порядок укладення і припинення шлюбу, визнання шлюбу недійсним
Права та обов'язки подружжя
Взаємні права та обов'язки батьків і дітей
Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування

Тема 6. Основи трудового права України

Трудове право України як галузь права
Трудовий договір
Робочий час. Час відпочинку
Заробітна плата
Трудова дисципліна
Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на них обов'язків
Охорона праці
Праця жінок
Праця молоді
Праця осіб з інвалідністю

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 6/11

Трудові спори

Тема 7. Основи законодавства про соціальний захист

Поняття права соціального захисту

Форми та види соціального захисту

Джерела права соціального захисту

Принципи права соціального захисту

Система пенсійного забезпечення

Пенсійне забезпечення в Україні

Недержавне пенсійне забезпечення

Державні (соціальні) допомоги

Соціальний захист дітей з інвалідністю

Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування

Соціальне обслуговування

Тема 8. Основи житлового права України

Поняття, предмет, метод і значення житлового права

Джерела (форми) житлового права

Поняття та види житлового фонду України

Право на житло та основні засади його реалізації

Порядок надання житла громадянам, які потребують поліпшення житлових умов

Приватизація житлового фонду

Договір найму житлового приміщення.

Користування жилими приміщеннями

Розгляд житлових спорів та відповідальність за порушення житлового права

Тема 9. Господарське право

Поняття, предмет, метод і метод господарського права

Засоби державного регулювання господарської діяльності.

Особливості управління господарською діяльністю у державному та комунальному секторах економіки

Юридичні засади обмеження монополізму й захисту від недобросовісної конкуренції

Визначення та ознаки суб'єктів господарювання (господарської діяльності). Правове регулювання створення суб'єктів господарювання

Установчі документи суб'єктів господарювання

Припинення діяльності суб'єктів господарювання

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 7/11

Змістовні модулі і теми	Кількість годин			
	Денна форма			
	Всього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
Тема 1. Теорія держави та права	12	4	2	6
Тема 2. Основи конституційного права України	16	6	4	6
Тема 3. Основи адміністративного права України	14	6	4	4
Тема 4. Основи цивільного права України	14	6	4	4
Тема 5. Основи сімейного права України	10	4	2	4
Тема 6. Основи трудового права України	12	4	4	4
Тема 7. Основи законодавства про соціальний захист	14	6	4	4
Тема 8. Основи житлового права України	14	6	4	4
Тема 9. Господарське право	14	6	4	4
ВСЬОГО годин курсу	120	48	32	40

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Теорія держави та права	2
2	Тема 2. Основи конституційного права України	4
3	Тема 3. Основи адміністративного права України	4
4	Тема 4. Основи цивільного права України	4
5	Тема 5. Основи сімейного права України	2
6	Тема 6. Основи трудового права України	4
7	Тема 7. Основи законодавства про соціальний захист	4
8	Тема 8. Основи житлового права України	4
9	Тема 9. Господарське право	4
ВСЬОГО		32

6. Завдання для самостійної роботи

1. Влада. Співвідношення політичної і державної влади.
2. Органи виконавчої влади в Україні.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 8/11

3. Повноваження Верховної Ради в Україні.
4. Державні символи України.
5. Система судової влади в Україні.
6. Право приватної власності.
7. Загальна характеристика особистих немайнових прав громадян.
8. Спадкове право.
9. Позовна давність у сімейному праві.
10. Застосування сімейного законодавства України до іноземців та осіб без громадянства.
11. Застосування законів іноземних держав та міжнародних договорів в Україні у сфері регулювання сімейних правовідносин.
12. Контракт – особливий вид трудового договору.
13. Порядок розв'язання трудових спорів.
14. Міжнародно-правові стандарти у сфері праці та трудових відносин.
15. Кримінальне право і політика держави у сфері протидії злочинності.
16. Порядок укладення трудового договору.
17. Особливості праці жінок та молоді.
18. Злочини проти громадської безпеки.
19. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.
20. Поняття представництва і його види.
21. Права і свободи людини і громадянина.
22. Порядок укладення шлюбу.
23. Майнові права і обов'язки батьків і дітей.
24. Етапи становлення конституціоналізму в Україні.
25. Набуття громадянства за народженням та за походженням.
26. Загальна характеристика основних громадянських прав і свобод людини і громадянина.
27. Загальна характеристика основних політичних прав і свобод людини і громадянина.
28. Загальна характеристика основних соціально-економічних прав і свобод людини і громадянина.
29. Загальна характеристика основних культурних (духовних) прав і свобод людини і громадянина.
30. Сильні та слабкі сторони виборчих систем: порівняльна характеристика.
31. Особливі ознаки конституційно-правової відповідальності.
32. Адміністративні правопорушення у сфері прав і свобод людини і громадянина.
33. Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України.
34. Поняття та характеристика нормативно – правових актів
35. Види юридичної відповідальності.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 9/11

36. Осудність, неосудність, обмежена осудність з точки зору адміністративного та кримінального законодавства.

37. Основні принципи трудового права України.

38. Методи забезпечення трудової дисципліни.

39. Характеристика особистих немайнових прав громадян.

40. Характеристика майнових прав громадян та юридичних осіб.

41. Поняття авторського права та суміжних прав.

42. Принцип народного суверенітету територіального устрою України.

43. Спадкування за законом і за заповітом.

44. Принцип народовладдя місцевого самоврядування в Україні.

45. Загальні принципи правового регулювання сімейних відносин.

46. Особисті немайнові та майнові права і обов'язки подружжя.

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота студентів з предмету «Правознавство» включає:

- написання рефератів та їх захист на практичних заняттях;
- написання есе за визначеною тематикою;
- анотування вивченої додаткової літератури, складання бібліографічних описів тощо;
- складання термінологічних словників тощо.

8. Методи навчання

В процесі викладання даного предмету використовуються:

а) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, розповідь, лекція, робота з підручником; демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні роботи);

б) методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, пізнавальні ігри, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід);

в) методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, графічний, самоконтроль і самооцінка).

9. Методи контролю

Поточний контроль, контроль самостійної роботи, модульний контроль, контроль виконання індивідуальних завдань, підсумковий контроль.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 10/11

10. Розподіл балів

Змістовий модуль 1									Сума
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	<i>T6</i>	<i>T7</i>	<i>T8</i>	<i>T9</i>	100
10	12	12	12	12	12	10	10	10	

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. (з наст. змінами із доповненнями) // Відом. Верхов. Ради України. 1996. №30. Ст.141. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05. 04. 2001 № 2341-III. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від від 13. 04. 2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 01.09.2017 (ОФЦ. ТЕКСТ). - К.: ПАЛИВОДА А.В., 2017. - 312 с.
5. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 (із змінами та доповненнями; відповідає офіційному текстові). - К.: ПАЛИВОДА А.В., 2022. – 108 с.
6. Цивільний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом (ОФЦ. ТЕКСТ). - К.: ПАЛИВОДА А.В., 2022. - 408 с.
7. Автушенко І. Б. Державна політика України щодо соціального захисту військовослужбовців та членів їх сімей (1991–2014 рр.). К. : ІНКІС, 2019. 415 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.06- 05.01/053.00.1/Б/ОК8- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11/11

8. Волошкевич Г.А., Джолос С.В., Дробот Ж.А., Коваль Т.В., Комзюк В.Т., Кононенко Ю.С., Мойсієнко В.М., Парамонова О.С., Сокурєнко О.М., Шаповал Т.Б. Правознавство: Підручник для студентів внз/ Кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.

9. Гапотій В.Д., Слишик О. Основи права: підручник / В.Д. Гапотій, О.А. Слишик.- 2-ге вид. із змінами та доп. Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2019. 882 с.

10. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.

11. Правознавство: Навчально-методичний комплекс (навчальний посібник) до вивчення навчальної дисципліни для здобувачів ступеня бакалавра усіх напрямів підготовки денної та заочної форми навчання [Електронний ресурс]. - Уклад.: Тихонюк О.В. - Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2018. - 103 с.

12. Право соціального забезпечення, : навч. посіб. / авт.: Ярошенко О. М., Слюсар А. М., Ветухова І. А. та ін.. Харків, 2019. 376 с.

Допоміжна:

13. Леган І. М. Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності: монографія. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 328 с.

14. Малюга Л. Ю. Адаптація соціального законодавства України до законодавства Європейського Союзу: автореф. ... д-ра юрид. наук, спец.: 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення. К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 40 с

15. Пенсійне забезпечення у солідарному рівні загальнообов'язкового державного пенсійного страхування / В. М. Андрій , О. Л. Кучма, Л. М. Сіньова; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Маслаков, 2018. 474 с.

16. Чижов Д. А. Правовий механізм забезпечення соціального захисту людини в умовах військових конфліктів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2018. 20 с.

17. Шалієвська Л. І. Пенсійне забезпечення: зарубіжний досвід та уроки для України. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 4. С. 96–100.